AZALPENAK

ULERKATXA

LAUAXETA

Igandeko itzaldijan entzun genduzanak entzuteko mendira juatia obia dogu, Madrid-aldetik eldu ziran izlarijak, izlari punterenguak ixango etziranak, ametsetan be ezkenduban uste. ¡Madrid'ko endore jaunalengo lodikoterik! Arek daukoz iztaŕak, arek. Luzeran eta zabalaran baŕdiña ei-da. Olakorik eztot ziñistuten baña egija ei-da. ¿Eta Cordero? ¡Arkume galanta auxe! Bigote ikeragaŕija dauko edonor uxatuteko eran. ¡Neure bilduŕa gixon a ikustian! ¡Umiak bixirik jaten dauzala dirudi! Palomo zan gixonik onena. Gaxo oŕek ixena be ixan apala dauko-ta. Usua... Españaŕ izlari oneik ganorazko berbarik ezeben egin. Geure izlarijetan txaŕenak areik baño obeto itz-egingo leuke.

Cordero'n itz batzuk amaikatxu baŕe-eragin euskuben. España'ko biztanlerik geyenak irakuŕten ez idazten ez ei-dakije. Cordero'ren itzak, itz oneik dira. Abeŕtzaliok anei bidaŕ esan daruagu España'ko biztanliak basatijak dirala, baña olakorik entzuten dauskubenak gaiztotzat autetsiŕen dabez. Cordero jauna ezta aŕzuluan jayua ba...

Beste lelokeri bat be ixuri yakon. ¿Lekaiderik geyen nun diran eztakixube? Arkume oŕek bai, ba. Irakuŕten eta idazten eztakijen erkijetan lekaiderik geyen ei-dagoz. ¡Salomon jauna! Euzkadi'n aña lekaide eztago iñun, baña emen "analfabeto" gitxitxu dago gero.

Eŕkala gora ta eŕkala bera, besterik ez euskuben esan. Lan-bako asko dagola-ta gai onetzaz ekingo ebelakuan gengozanok, abo bete agiñez geratu gintzazan. Eztautse ardurik.

Bizkai'ko semiak gosez ba-dabiltz, dabiltzala. Cordero'k eta bere lagunak zer jan eta zer edan ba-dauke. Eta zelako belbilak ekaŕi ebezan. ¡Larogei mila lauŕleko ordaindubak ei-dira! Ezta txantxea.

Orain alditxu Prieto jaunak langiliai Iñautsen: Oŕ duaz aberatsak euren belbil dotoriakaz eta udako aŕatsalde beruetan, olatik uŕteten zarien aldijan, bitxabaleko autsez ondatuten zaŕube. Zuben egaŕijak eta gosiak eztautse eŕukirik ematen. Jolasetara duaz. Eta orain Prieto ta bere kidiak belbil dotoriakaz dabiltz langile gaxua autsez ondaturik.

¡Zelan aldatu diran! Cordero, Palomo eta Rico oŕeik euzkotaŕen auŕkakorik ez zeben esan. Sevillan esateko lango itzal dijak ziran, baña Fatras'ek bere amoŕuba erakutsi euskun. Onen goŕotua igaŕi geban. ¡Geure aldunak, aldun bijuŕak eta lotsabakuak dirala esan eban. Madrid'en gauza bat eta emen beste bat esaten ei-dabe. Ondo gagoz. An eta emen, toki gustijetan geure aldunak esan dabena, gauza egija dogu. Euzkotaŕan abeŕija zein dan atzaldu dabe.

Euzko-abeŕtzaiak dirala adirazo dabe. Fatras jaunak baña txaluak entzun gura izan -ixan ebazan eta ostikada jaurti eutsan abeŕtzaliai. ¡Aren ziŕalkerijak! Geure onezkorik ezin esan, ba. Atzeŕiko batek zer esan dagike?

Igandeko eguna, egun baŕegaŕija zan. Ibaiz be Bermeo'kuak eldu ziran. Ixontzi gustijen ixenak irakuŕi ostian, ibilden baten gengozala uste geban. Ama maitia, Arminduba, San Jose, San Pedro, zeruko deun gustijen ixenak. ¡Eta ezkeŕtaŕak ei-yatzuz! Ixontzi oŕeik ber-berok etoŕi ziran beŕolako Josu-Bijotzaren irudija iragi zanian be. Orduban bakaldaŕak ziran ezkero, ibiltalditxu bat egin biaŕ euren españazaletasuna erakusteko, orain ostera ezkeŕtaŕen alderdija dagozan ezkero, beste ibiltalditxu bat abeŕtzalien auŕka daukoen amoŕuba erakusteko asmoz. Euren itzak, baŕiz, euzkerazko itzak ziran. ¡Tamalgaŕija! Euzkalduna'n ziran maketokumiak euren leporako amaikatxu baŕe-egin ebezan astokilo arein berbak entzutian.

Euzkotaŕen arerijuak batuta egozan tokira, euzkeraz itz-egiŕen eben gixonak eldu ziran. Jaun-Goikuaren ixena goratuteko baño ixan eztan elian, ango birabak entzun eta ontzat-aŕtuten ziran.

Bijotza negaŕez geunkan arein itzak entzutian. Basurijetako gixontxubak, ara ta ona dabiltzan euzkotaŕak, españazaliakin batuta egozan. Josu-Bijotza'ren auŕka esaten ziran itzak txalotuten. ¡Noragiño jausi garan! Eta gusti areik ziran bakaldaŕak batuta ebiltzanak!

¡Zelako lanak eta zeregiñak daukozan abeŕtzaletasunak eŕi gaxo au itxaŕtu-aŕte!

ABENDEAREN AGERKUNAK. ABERRIJA

ALTUNA'TAR JOSEBA

II

Orixe erakusteko eztago besterik, bata ta bestiaren itz, joskera ta aditzari (berbuari) begiratu baño. Gure itzak (euzkera garbiz egiñikuak eta ez euzkera motrolozkuak) eztauke eŕderearen itzakin zer-ikusirik; euzkerearen joskerea (sintaxis) ta erderearena baŕdinge-baŕdingiak dira. ¿Eta aditzetan? Orixe bera jazoten da.

Edonok esango leuke, ele bi oneik ikusiŕa, euzkotaŕak eta españaŕak alegiñetan ibili zirala alik baŕdingien eurak egiŕeko.

Beraz, euzkerea ta alboko eŕderea ele bi dira, gixonak egiñak, baña batak bestiagaz zer-ikusirik eztaukana. Ikuak eta kerexak be, esaterako, igalijak dira, gure basoko zugatzetan jayo ta elduten diranak, ¿baña esango ete-zeuskide ikuak eta kerexak zetan ete-dauken alkaŕ-antzik?

Azi bat ereinda, ikua erne zan antzera, eta beste azi bat txoŕkuan saŕturik kerexa jayo zanezkero, euzkotaŕen azijak arnaritzat euzkerea emon euskun; españaŕen azijak, ostera, espaňerea ekaŕi eban ludira. Azi bijok baŕdiñak ixan ba'litzaz, ele berberea emongo leuskeguben. Baña baŕdinge-baŕdingiak ziralako, alkaŕegaz zer-ikusirik eztauken eliak ekaŕi euskubezan.

卐 卐 卐

Euzkotaŕen eliatzaz esan doguna beste gauza gustijetzaz be esan dagikegu. Euzkotaŕak berarizko ekandubak, ekandu poliŕak eta zintzuak euki doguz, gure gogo berezijak soŕtu ixan dauzan ekandubak. Orain, zoritxaŕez, Ebro-aldetik baŕu-baŕura saŕtu yakuzan ekandu loyak nastau egin dira gure ekandubakin, eta bein baño geyagotan auxe jazo edo pasau da: jatoŕizko ekandubak, gure ekandu maŕagaŕijak irato (iŕo-erazo), kanpotik saŕturikuai atiak zabal-zabal isteko. Baña oŕaŕiño, edonok, ikusi dagike euzkotaŕak bai-daukaguzala berarizko ekandubak, edonoren auŕian aurkeztu leitekezan ekandu poliŕ eta ikuskaŕijak.

卐 卐 卐

¿Eta jolasak (olgetak)?

Jolasak be, batez-bere jantzak, gustiz dira poliŕak.

Aoŕ daukazubez bi, ezpatadantzea ta auŕeskuba, bijak ben-benetan zintzuak.

Ezpatadantzea gudarijen (soldauen) jantzea da. Berau biaŕ dan lez egiŕeko, ogei urte-inguruko moŕoskuak, luziak eta liraňak, biaŕ dira. Jantza, onek guda (geŕa) -usaña dau, ta ezpatea ta makilea erabilteko, beso senduak biaŕ dira, baŕa izteai (ankai) zirkiñak ondo eragiŕeko be, bizkoŕtasuna biaŕ da. Ezpatadantzea ezta mutiko koskoŕak egiŕekua, orain olako umetxuben aldrak saŕi ikusten ba-doguz be.

Auŕeskuba, jantza "zera", dotoria da. Au itzal andijaz egin biaŕko zan, gixonak emakumiari zoŕ-dautsan lotsea erakusteko erabili oi-da-ta. Oraingo aldijetan, auŕeskulari on gitxi dagoz, itxuraz, ta ondo egindako auŕeskurik gitxiŕan ikusten dogu, zoritxaŕez. Jantza onek, beste gauza gustijak lez, bere neuŕija dauka, ¿bai?, ta neuŕiŕik at egiŕen dana, laŕegikerija da.

卐 卐 卐

Euzkotaŕak langigile ospetsubak ixan ziran, buru-jaube ixan ziran aldi zorijontsu atan. Euzkotaŕak azkatasun-zaliak ixan dira beti. Oŕegaŕik, España'n eta ludiko beste eŕi andi askotan jopubak (esklabuak) eta jaunak egozan zoritxaŕeko aldijetan, emen, Euzkadi'n, ezeguan jopurik. Euzkotaŕak, danak ziran azke, buru-jaube. Euzkotaŕak beti uste ixan dabe ta zuzen uste ixan be, gixonak eztirala jayo nai-ta-ez iñoren menbian egoteko. Euzkotaŕen betiko ustia ixan da, Jaungoikua'k gixona irazan ebala, nasai ta azke (libre) bixiŕeko, gogo ta bijotzaren eguakin goi-gora egaz -egiŕeko, gure mendi jagijetako aŕanuak egaz-egiŕen daben antzera. Eta uste zintzo oŕegaz, lagi edeŕak egin ebezan, ludiko eŕi gustijak aŕiŕuta itxi ebezanak.

Baña, tira, gatosan arira, igaŕi-barik geu be, txorijak letxe, egaz-egiŕen asi gara-ta.

卐 卐 卐

Aŕatu doguzan gauzak, euzkotaŕak egiñak dira. Gauza berezijak danak euzkota-

fen gogua ta bijotza, euzkotaŕen abendea be berezija dalako.

Ona emen euzkotaŕok, abenda bat egiŕen dogularik, abenda oni yagokozan gauzak egiŕen doguzanok. Ura iŕuŕiŕik jayoten dan legetxe, gauza oŕeik be gure abendatik, gure baŕutik, gure bijotzetik datos.

Egiz esan dagikegu, ba, abenda berezija daukagula, ta ori erakusteko, abenda onek egin dauzan gauzai begiratu baño eztagola.

Euzkotaŕak nundik, noiz ta zelan eldu gintzazan ona.—Gure abenda au nundik etoŕi ete-zan ona, iñok be eztaki. Noiz ta zelan eldu zan gure luŕalde onetara, oraingoz beintzat, atzaldu ezin leŕekena da.

Baña dana-dala, onelango gayetan jakiŕunak diran gixonak ao batez esaten dabe, gure asabak, gure auŕetikuak ixan zirala, ona eldu lenengo biztanliak.

Orduko euzkotaŕak, Auñamendijetako alde bijotara eldu ziranian, ez-ei-eguan emen iñoren loŕatzik, ez-ei-eguan emen beste abenda baten azteŕenik. Emengo oyanak eta mendijak, emengo ibaŕak eta aranak iñungo ixenik exeuken. Euzkotaŕak ixan ziran, basoko toki gusti oŕei ixenak ezaŕi eutsiezanak.

Eurok ona eldu ta lenen-lenen egin biaŕko ebezan gauzak, eurontzako basetxiak edo bixi-lekubak ixango ziran. Luŕalde au, orduko aldijetan, baso utza ixango zan, sasi, bedaŕ ta sastrakaz beteriko basua. Piztijak eta gustiŕariko abere basatijak nasai ta pozik ibiliko ziran emen. Euzkotaŕak, baña, luŕa landuten asi ta bixi-tokijak luŕ-ganian edo luŕ-pian gertau biaŕko ebezan!

Eta iragiŕen eben bixi-leku bakotxari, ixena emoten eutsaen, basetxe onen lekuba nun eta zelan eguan ondo begiratuta gero

Eta ez basetxiai bakaŕik. Basoko mendi, eŕeka, iŕuŕi, ibaŕ, aran eta ostantzeko tokijai be ixenak ezaŕten asi yakezan. Baña ez edozelan, ganora-barik, ondo ta zuzen baño, ta beti lekubaren zertzeladak edo ziaztasunak adirazorik.

Esaterako, ibaŕ baten olarik ba-eguan, ola oni "ibaŕola" ereisten eutsaen. Arte bat egun tokijari, "arteaga" ta arte batzuk eukazanari, "arteta", "artadi"... Etxe txikirik iragiŕen ba-eben, etxe oni "etxano" esaten eutsaen. Etxe baŕijari, "etxebaŕia" ta etxe zaŕari "etxezaŕaga". Oŕma zabalik eguan tokijari, "oŕmazabal" dei-egiŕen eutsaen, eta eŕeka-ondoko etxiari edo lekubari, "eŕekondo". Eta abaŕ ta abaŕ.

(Daŕaike.)

AZPEITIA

EUZKEL-IXENA.—Uŕestila'ko Aŕuti'taŕ Anastasi ta bere emaste Odriozola'taŕ Josebe izan duten alabatxuari Gotzone euzkel-izen polita ezaŕi diote uguzkeran. Aita amabitxi. Sarturtze'ko Agiŕe'taŕ Imanol eta Ituŕalde'taŕ Margariŕe izan dira. Zorionak.

JAYOTZA. — Lopetegi'taŕ Joseba'ren emaste Uŕestila'taŕ Miren'ek aur bat izan du. Ama-semiak onik daude. Zorionak.

ERIOTZA'K. — Etxaniz'taŕ Ander eta Beloki'taŕ Garbiñe'k aur bat gutxiago ba-dute beren sendian.

Luengo'taŕ Susane goxotasun luze galgaŕi baten ondoren il da. (G. B.) Ildakuen sendi atsekabetuai gure tamal agura zuzentzen diotegu.

LATEŔI-ZOZKETA AZPEITIA'RA. Azkenengo España'ko Lateŕi-zozketan gure eŕirako amabi mila ogerleko izan dira. Zozketa oŕen txartelak oso banatuak zeuden. Zorundunai nera zorionak damazkiotet. Oŕelako saririk iñoiz ere ez emenda gure eŕirako izan. Nola ba españaŕak beren odoldunen arberako txindi ori izateagatik aleginduta. Guri txindia eman ordez serga ta abaŕekin kendu egiten bai digute. Aŕitu gaitu oraingo aduŕ onak. Txindia jokatzen zaletzeko ez ote digu eskupeko ori españaŕ lateŕiak eman. Ezpairik ez degu onetzaz lenago ere oyegatik "eskupekuak" aski jaso ditugu ta.

GAXORIK.—Madrazo Beristain'daŕ Jone neskatil polita gaxorik dago. Lenbailen osatu dedila.

KIROL.

Lekobide'ren erijotzea

Eta agureak bere itxak uŕgazi barik neskatilea atsekabetuten lebala ikusirik ixilik egoteko erabagija aŕtu leban.

Baña lasteŕ Oria'k buruba jaso ta Lekobida'ri begiŕurik gaste-itxalaz auxe liñotsan:

—Bai-dakixu, aŕona, geure eŕi onetan erijotza-uŕian dagozanen itxai ziñesmen aundija emoten yakela. Eta zer ete-dasaket diñozula epe onetan agureai ta eŕijari zeure itxak beŕesateko aginduzkero? Esan egidazu zeuk dakixuzan gustijetatik zegozertxu, neure auŕka ixan eztedixantzat, eta zeure itxak bururatu ezin edo gura ez ixan leudala esan eztagijentzat.

—Zer esango ete-donat, ba, nik?—iŕunaren iŕunaz liñotsan agureak. Euk gura donana iŕaundu ta erantzungo dausnat.

Gastiaren oldozkune labuŕa.

Gero Lekobide'ren azuŕti esku aundijak bere txiki ta mamintsutaŕte aŕturik esan leutsan:

—Aŕon oŕek, esan. Ludi gustiko eŕijetatik, eta luŕa bezau gura dabenetatik ¿zein ete-da Jaungoikuak maŕia? ¿Zeintzuk deuseztuko dabez ta zein gustijak austuta ixango da oroen agindari?

—Urtzi'k abendeai ta eŕijai bixirik eztautse austuta ixan dedixan emon, enda gustijak nastuta (¿?) osotuteko ezpada. Neure bijotz onek gixon gustijak noz-edo -noz anayak letxe bixiko dirala ta otian rudea ezetziko dabela betiko diñost. Geutaŕen eta eŕomataŕen aŕte meni luzia zala soŕkalde ta ipaŕaldetik bide-egin leudan, eŕijen oŕura ta ekandubak ezagututeko, ta auxe argi-argi ikusi leudan; eŕi gustijak Jaunguaren maŕienak dirala uste dabe. Eta neuk oro ogenduta dagozala uste dot. Jaungoikuak, ba, gurasuak seme gustijak bat -egiŕen dabezanetz, berak, be, eŕi gustijak baŕdiñak dauz.

—Zeuk diñostazun ori geure anayeai al-segin-ixango yakenik eztot uste. Pozago aituko lebe euzkeldunak Urtzi'ren autetsijak dirala esan ba'leuzu.

—Egija mingotza ta gusti, be, guzuŕ laban ta begikua baño, be, obea da.

—Egija diñozu, aŕona, ta zeure itxak zietz-zietz esango dautsedaz. Baña betiko zeu izteko zorijan zagoz ta zeure semientzako onurik eztozu?

... ...

—¡Ai ene! Nik oŕeik eztodaz aŕuten ta obea litzake zeroŕek agureai esatia. Ia, ba, aŕona eguzkijak berotu baño lenago guazan.

—Ez, alaba ori, ez. Iñor, be, etxonat ikusi nai: ementxe il gura yonak. Bein il ezkerotz, begijak itxiŕa neure erijotz-izpara anayeai eruaten juan arin.

¿Eta mendijan bakaŕik itxiko zaŕut? Ez, ez, aŕona. Neu gogoŕa naz-ta besuetan eruango zaŕut. Zeuk, be, enaruazun, neu txikija nintzala-edo? ¡Neuk zeu bakaŕik izan nai dozu? Beleak eta otsuak dagozala mendijan eztakixu-edo? Oriak etzaŕu emen itxiko; Oria'k, bere besuetan eruango zaŕu.

—Ik, Oria, neuk diñonana egingo don. Aunguak aŕtuko yon neure gogua ta bela otsuak neure gorputzau jan dagijen emutzen itxiko.

Neskatileak begijak apal-apal jautsi leutsan.

* * *

Luzero ixil-ixilik egon ziran buruzagi ta Oria bere bilobea.

Neskatileak, Lekobide'gandik begijak aldu barik, anuikuŕak letoŕkijozala atsekabiaren atsekabiaz ikusten leban. Bere begijak gauzeai ondo eleutzen begiŕuten; bere auŕpegijak il-antza aŕtuten leban; bere buruba, len lez piskat makuŕtu baga, bulaŕ-gane berez jausten jako.

Oriak ezin dau jasan luzaruago.

—Zeu ilezkerotz, zer daike, zer neure abinduba, zer geure anai oro zeu-baga, aŕona? Zeu zara, ba, geure onukarija, zeu geure bidia, zeu geure irakaslia. Eŕijan alkaŕen auŕkako gardijak leuzala eta agureak, be, aŕu eziñik lebiltzala, zeuk itz -egiñaz oro gentzatsu legozan. ¿Zeu-barik zer ete-dagikegu, aŕon enia? ¿Zer jazoko ete-yaku zeu asabaekin lotan joan ezkero?

—Neu baño irakasle obea dana izten dautsubet-esan leban agureak dardaratsu ta saŕiŕan geldiŕuten. Berak dakidan gustija agertu daust. Beraŕen oin eun urte zuzen eta eskubidekuak nekusanak orain okeŕ eta eskumengiak dikustaz, ta abaŕ. Beraŕen egija ikusi-samaŕ dot eta len ziñesten leudana guzuŕ utza dala ikusi, be. Irakasle obarik eztot ezagututen.

—Bere ixena agertu egidazu, aŕona, ogendu gura ezpa'nozu, eŕi ontan zeu lako jakiŕunik eztogu, ba. Bere ixena agertu, bai, agertu neure anayai esan leikiadantzat.

Agureak eleutsan ezer erantzun. Bixijak beragandik uniekin iges egiŕen leban.

Alpeŕik zan Oria'k irakasle nagusi aren ixena iŕandutia. Neskatilearen zijo gustijak, be, alpeŕik, agureak eleutsan erantzuten, ta bilobearen itxai jramonik be, eleutsan egiŕen noski.

Gastia ustegetuten zan.

—¡Ene aŕon ori-liñuan! ¿Enozu maŕetan edo? ¿Zeure Oria oni, be, irakasle oŕen ixena eztautsazu ageŕtu nai? ¿Zelan dan ixena, ene aŕona?

—¡Aldija! ¡Aldija! erantzun leutsan agureak alegiñaren alegiñaz.

Eta eleban geyago itxik egin. Areik ixan ziran bere azken itxak. Eurekin juan zan euzkotaŕ buruzagijaren gogua. Luzero geldiŕu zan Oria bere aŕonaren gorpu-onduan, bere masail saŕtubak mun-egiŕen ta bere malkoz ezatuten. Eta batera samuŕkixunak, bixitzara bigurtu gureaz-edo liñotsazan.

Eta gero, agurearen itxak gogoraturik, bere anayai buruzagijaren erijotzea esateko jagi zan, eta leutxubago Lekobide-lagun etoŕi zan zadoŕ okeŕeta estuba aŕtu leban.

¡Aldija, aldija! liñuan neskatileak, be. ¿Zer ete-dasake neu-abindubak? ¿Eta zer -ete agureak? ¿Zer adirazo nai ixango ete -leban neure aŕonak?

AGAREL.

ESPETXER...

Abeŕtzale asko dira aspaldijan espetxera duazanak. Danontzako "justicia" etoŕi zala uste gebanok, abua bete agiñegaz geratu gara. Orain be, len legetxe bei esnetsu ta esne bakuak dira. ¿Zer uste ete geban guk, españaŕak bete zirala? Onek daukoen. agindu-guria ta gosia, jayotzatikua da. Au ezta txaŕeua. Ondo aginduten dakijanari ondo begiratu biaŕ yako. Baña esku-aŕtian dabiŕen lana, eŕi baten naya betetan eztabena ba-da, eŕi oŕek eskubidia dauka bere zuzentasuna aldeztuteko.

Onela auŕkitzen da Euzkadi zuzentasunaren eske ta oŕela auŕkitzen gara abeŕtzaliak ama abeŕijaren azkatasuna-eske.

Beste uri askotara lez uri ontera be etoŕi dira abeŕtzaletasunari galgia ipindeko asmoz-edo. Geure alderdi oni joŕatu aldi bat emon nai dautsela ta, emen dabiltz lanian. Joŕaldija, gustiz ona ixaten da landarak indaŕtuteko. Ta emengo joŕaldijan be, eurontzako onurak ixango diralakuan edo, zintzo ibili yatzuz joŕan; azpikua gora ta goikua bera ipiñi aŕte. Baña oraingo joŕaldi onetan indaŕtu diran landarak, geuriak ixan dira ta jakiña onek emongo daben igalija be bai.

Garaitza onetzaz, batzuk baŕe egin dabe; baña baŕe-egin leikena, abeŕtzaletasuna da. Onela ostikoperatuko dabelakuan lanian dabixenak, nekatuko dira ta geure garaitza ikusiko dabe.

Busten goŕi onek, erakutsi dauskubez belaŕijak. Uste eben gixaxuok, abeŕtzalien gogua euren gogua lako zimela zala; espetxera eruan da bilduŕtuko zirala. ¡Ez! Abeŕtzalia eztabil txantxangoŕijen antzera nun geratu eztakijala. Ba-dauko nun ipiñi bere maŕasuna. Aginduten egon ezaŕen maŕe-maŕe dogu eŕija. Españeko alderdijak aginpidia loŕtuteko eŕija ondatuten ibili dira. Batzubek "huelga" opoŕketakaz; beste batzubek, elexa ta onelako edeŕtasunai auŕka eginda; ta bestiak gauza onek egiŕeko laguntasuna opatu-ta. Oŕela dabixan alderdijak, "política" maŕiago dabe eŕija baño.

Euzkotaŕak, ezkara baŕdiñak: Euzkotaŕoi emon euskubezan zuberi lez "gestora" ixateko baimena. Baña Euzko-Alderdijak, eztau eginpide ori nai ixan eŕijaren gogua eztalako. Euzko-Alderdijak ... ko aginpidia nai dau; ez "... toŕana. Au "progreso dauko... tzako da. Oŕ zabiltzaze ... einda, ... txikijetako udalak ... rik ¡gosekilok! zebek nai ... ko. ¡Itxaron ba gixaxuok!

Baña zorijonez zuben alderdi... dubaz. Ta gauŕ zubek agindu... zanak, bijaŕ zubek eruaten ...

* * *

Astartian Durango'ko espetxe... lau kaŕdantxilo arek ikusten ... zan. Espetxian ondo baño obe... be, uŕteteko gogua ixaten da; ... bixi ixateko eginda dago-ta ... txian dagozanak, baŕutiko ... -daukoe, ta eurak baŕuban ... arek abeŕijaren onerako ... ten diranian, pozik bai pozik ... espetxeko aldija.

Auxe beŕ-berau jazoten yak... tzale oni be. Eurak eztabe ... derik egin. Baña abeŕijen ... ixan dabe España'ren arerijo ... dirala, kontuban euki barik, ... ŕe ixan leikela, bestiena ...

Espetxian dagoz oso atsegin... keŕak espetxe-zañari, ... eŕeztasun aundijak emoten ...

Gu juan gintzazapian, ... garagaŕdau auŕian ebezala ... teŕ ageŕtu ziran Otxandiano'... ak "paquete" lotura bat ... poza ta atsegin aundija zan ... euzko-emakumiak. Ordu bi ... ondoren, eskubak estutu-ta, ... lau mutil gaŕatz onek, ta ... emakumiak.

¡Auŕera mutilak! Eta ... amaitzen dozubenian jaŕai ... kija jasota. Lotsa-galduko ... peratuko doguz, geure maŕa... Zipotz oŕek ustelduko dira, ... gon zugatza lez. Jauzi ... xonak dira oŕek eta buruba ... dabenak. Gure sustrayak ... oŕek naikua. Joŕatuten ... ria da onura. Auŕera ba ... goŕago. ¡Bijotzez diadaŕ egin... LOS SOPLONES!

Euzko-Erri -Jakintza

BERTZO ZAŔAK

Bertzo beŕi batzuek
biaŕ ditut jaŕi,
aditzera emateko
ezdakijanari.
Begiratuaz ondo
ezkiña danari,
pobriak badaukagu
egualdi goŕi.

Gauzak garesti daude
juan dan aspaldijan,
lanik asko ba'dago
pameli andijan.
Sayatu aŕen bakotxa
alegin gustijan,
jenterikan geyena
dago miserijan.

Au da biximodua
pobre gaxoena,
adiŕu beste gabe
ixan leike pena.
Pentzatu egija dala
esaten dedana,
Pamili askotan nik
ikusten dedana.

Goxeko gozarija
poŕu saldarekin,
katilura eginda
sopatxu birekin.
Olijoa gutxitxo
koiperik ez berdin
egunez ibiltzen da
gorputza txit arin.

Eguerdijan babak
badira goŕijak,
argi ipintzen diŕu
jentian begijak.
Asperturikan gaurko
beltza ta zurijak,
gañerako daukazgu
tajada txikijak.

Gabeko aparija
baratxuri sopa,
gaztañak diranian
orduan bai poza.
Iŕuŕiko ur preskua
ayeri bultzaka,
memori sanuarekin
ogera lasterka.

Dieta gordetzia
on da gorputzian,
amets gutxi egiŕen
degu aŕatsian.
Triste egonagatik
uŕengo goxian
lanari ekin biaŕ
geroko pozian.

Edanik gabetandik
biaŕ degu itxi
premia ixan aŕen
ezin gera iritxi.
Sagardua gastatu
arḋua oso gutxi,
daguan apuŕ ori
txaŕa ta garesti.

Galtzen ari da oso
esku-lan gustija
danetarako jaŕi
da makiñerija.
Jon bage ezin bixi
au da komerija
pobre gaxuak badu
naiko miserija.

Batetik geŕa otza
bestetik gosia,
eskiña askotatik
beŕiz koleria.
Gure denporan bada
naiko tormentua,
bixirik gelditzea
¡Au ze suertia!

Oŕa akabera eman
bertzo beŕiari,
begiratu aberatsak
pobre gaxoari.
Estaliaz al-dala
miserija ori,
Jaungoikuak pagatuko
dizute zueri.

—Bertzo oneik, Atutxa'taŕ Estepan emengo gixonak emoniko "bertso-papei" batetik aŕturikoak dira.

MAÑARIKO.

ERRIJETA...

UBIDEA

EGURALDIJA.—Eskaŕ... lari, bestela uda-baŕiraŕteko ... kan. Axe onek beingo baten ... gustijok eta pozaŕen dago... eta lugiñok; ba abel-goŕi ta ... beti bada txaŕa eduŕa, ... koz txaŕago; batez-be ... tzat ume-aldija dalako. ... da, benetan, eduŕ-ganian ... jayoten ikustia. Gure ... 88'ko eduŕtia ixan zanian ... ko artaldi edeŕa euki ... gustijak galduta makiliagaz ... ŕu zala.

ELEIZKIXUNAK.—Oso ... andijagaz ospatu dira ... xunak. Zeyan ezebez eta ... zorijonez.

BILBAO'KO MITIÑA.—... lez, yente askorik emetik ... Ubideataŕ asko ixan ziral... dauskubenez oso edeŕa ta ... ei-zan ¡Gora Josu'ren Bij...

¡JANGO GAŔUBE! —... irakuŕi neban "Asociación ... Caridad" ixena daukon ... batian amalau anei bazkari ... auda, egunean bi anei; ... keldun eztira ixango. ¿Eta ... raŕutia uste ete dabe ... nak? Olan emoten ba'dabe ... txiruak emen dira lazteŕ, ... jango gaŕube.

Belaŕimotza
Zetan atoŕ ...
Atzera ua
Eure abeŕi...

¿BELGUNTZATZAZ ... onetik dakit eŕijonetako ... tu egin dala. Esan neban ... Kuiril abeak Garixuma'ko ... ziran etoŕteko, baño-beste ... dabe. ¿Nor ixango dau? ... udagoyenerantza ixatia. ¿... ratute ori? Artzain asko ... oŕegaŕik edo.

ELANTXOBE

ASTERIK-ASTERA.—... dan astian baŕa aste onetak... ja dabe geure aŕantzaliak ... itzaropen osuan aurkiŕuten ...

卐 卐 卐

Igaro doguz auŕtengo ... gitxi gora-bera, beste ... kumaŕubak erakutsi daus... laŕija, baŕa batzubek ... -be.

卐 卐 卐

Geure lagun Zametza'taŕ ... ama ona il yako. Pelixe... rogeta soŕtzi uŕte inguru ... osuan maŕe ixan dogu. ... lixeñe'ren gogua, eta ... duten dautzubet sendi ... lu onetan.

卐 卐 卐

Bilbao'ko itxas-ikastol... tezketetan (examiñatan) ... examiña da kapitanerako ... onak egin diŕu, olan dala ... kagu geyago geure eŕija... mael neure zorijonak.

Juan etoŕijetan notiña ... ten-da aspaldijan, "grip... dauke atzeratuta, alan ... geure aŕtian Bidauŕeta'taŕ ... bixaŕ-kentzaliaren anaye... ure aŕtera.

卐 卐 卐

Gametxo'taŕ Koldobik... Imanol'an emaztia oge... daguala entzun dogu ... tzez eskatzen dautsagu ... bere osasunatzazko bidia...

MOTRI...

Datoŕen igandian, go... etan, beko Lekaime-etx... pa, Odriozola'taŕ Iñaki ... dez.

Dei-dagitzuet guziori.

MARTIKORENA
Begiyetako gaixoen sendagillea
Garibay 13 bis. 2.° - DONOSTIA

Aranburu'tar R.
AZAL ETA TXIZ-BIDIAK
Fueros, 5, 3. DONOSTIA

Artua eta babia txikitutzeko makiñak;
Txomin Olano'k
Saltzen ditu, merke
Plaza de las Escuelas, 10 g'n - Donostia

ESTACION DE ENGRASE A PRESION - VULCANIZADOS
Garage Aracama
Miramón, 6 - Tl. 13.988 - DONOSTIA

J. M. Sansinenea
Enfermedades de Infancia
Garibay, 5, 2.° Teléfono, 12.463.
DONOSTIA.

Dr. L. Zuriarrain
Corazón y pulmones. Rayos X.
Consulta de 11 a 1 y de 3 a 5.
Oquendo, 28, 4.°. T. 12.662. Donostia

DR. VIDARTE
Sistemas nerviosos y mentales.
De 10 a 12 y de 2 a 5.
ELCANO, 10, segundo. -- Donostia.

Dr. ZUBIA
Especialista en enfermedades de OIDOS, NARIZ y GARGANTA.
Legazpi, 1, 3.° Teléfono, 11.908. Donostia

CASA "TIBURCIO"
RESTAURANT. VIAJEROS. BAR.
Fermín Calbetón, 40. Tlf., 13.130. Donostia.

J. I. LABAYEN
ESPECIALISTA
Enfermedades de pulmón
Alameda, 7 - primero
DONOSTIA

Cafés tostados
Garantizados puros
Eguilegor y Beorlegui
Urbieta, 49. Tl. 15.192
DONOSTIA

F. LOIDI ZULAICA
ESPECIALISTA EN ENFERMEDADES DE LA PIEL Y SECRETAS
ALAMEDA, 6, 1.°. - Tl. 12.929. Donostia

IRULEA
Lencería.—Géneros de punto.—Confección. Mayor, 7. Teléf. 16.029. DONOSTIA

Taller ortopédico
A. GOETZE
Clínica San Ignacio. - DONOSTIA

DENTISTA
ALVAREZ MUJICA
Legazpi, 9, 1.° - Teléfono, 13.355
DONOSTIA

Medias y corsés
MAITIENA
EASO, 1 (ESQUINA MORAZA)
DONOSTIA

ULTRAMARINOS
Elicegui Hermanos. — Casa Delbos.
LEGAZPI, 4 y 6. — Teléfono, 100-91.
DONOSTIA

ALMACENES LASAGABASTER
TEJIDOS Y NOVEDADES
DONOSTIA

J. AYESTARAN
ALMACENISTA DE VINOS y COSECHERO DE SIDRAS
Narrica, 1 Esterlines, 8 Donostia Tel. 11.277 Tel. 13.226

Droguería y Perfumería
MANUEL ALVAREZ MUGICA
Pinturas especiales de carrocería
Miracruz, 18 y 20. Tl., 10.618
Donostia

EBANISTERIA Y CARPINTERIA MECANICA
Pedro Iparraguirre
Moraza, 15. Donostia. Tl., 11-023

V. GARAIZABAL
Enfermedades del aparato digestivo y nutrición. Rayos X
ZESTONA GIPUZKOA

Loza, porcelana y cristal. Especialidad en artículos para cafés, hoteles y restaurants
HIJOS DE A. OCHOTECO
Colón, 69. Teléfono, 174. IRUN

R. REZABAL
DENTISTA
Fuenterrabía, 4 - 1. - Donostia

EMAKUMES...
Visiten el salón de señoras de MARY ZAPIAIN
Ultimos adelantos
Easo, 7. -- DONOSTIA. -- T. 11.020

La Villa de Bilbao
Muebles, camas aluminio, hierro latón. Coches niños. Relojes pared
Aldamar, 2, T. 10.755, DONOSTIA